

сті розвиваються в практичних ситуаціях, коли людина активна і її воля натрапляє на опір. Напруга волі неусвідомлено перетворюється в нові здібності: можна раптово стати здатним зробити щось розумово, емоційно або руками, чого не можна було робити раніше. Таким чином, зростання можна розглядати як результат "опору реальності", який переводить дію в здатності. При цьому важливо розуміти різницю між умінням і здібностями. Умінню можна навчитися достатньо швидко і автоматично застосовувати тільки в певних ситуаціях. Здібності, як правило, не застосовуються абсолютно автоматично і можуть бути використані по-різному в різних ситуаціях.

7. Створення нового. Творчість. Від попередніх шести кроків залежить чи буде результат чим-небудь новим, або це буде повторення, "відтворення". Не секрет, що багато відповідей на екзамені — це просто відтворення того, що було засвоєно. Іншими словами — процес навчання не відбувся. Тобто завжди є небезпека повторень і узагальнень замість достовірно нового кроку. Якщо "Я" людини було творчим, то на сьомому кроці виходить результат більший, ніж сума окремих кроків. Творча воля здатна виявлятися як у верхній сфері — розумовій, так і в нижній — в діях і поведінці. Джерелом, з якого живляться обидва напрями є ритмічна людина серединної області. Мистецтво навчання полягає в правильному підході до пробудження цього джерела. Пробудження волі тут означає пробудження в учнях здатності, як правильно поступати в специфічних (унікальних) ситуаціях, як відчувати, що необхідно протиставити зовнішньому світу. Сім навчальних процесів, як і сім життєвих процесів проходять як спільно, так і по черзі. Але, якщо один крок пропущений, наприклад, індивідуалізація, навчальний процес порушується. Надалі це може відобразитися в таких порушеннях як маніакальна поведінка, нав'язливі ідеї та ін. Нервозність багатьох людей викликана частково великим незасвоєним учбовим матеріалом, що застряв усередині людини.

Крок сприйняття (1-й крок) і крок створення нового (7-й крок) можна розглядати як полярності, що представляють собою вдих і видих учбового матеріалу, а індивідуалізація — середина, що створює рівновагу між вдихом і видихом. Кожний крок — творчий процес, в якому завжди використовується почуття сприйняття, притягується елемент дихання і тепло, яке утворюється діяльністю «Я».

Таким чином, учбовий процес представляється як впорядкований процес 7-ми кроків, при проходженні яких особистість може розвинути себе і поліпшити свій учбовий інструмент.

Література

1. Зубар Г.П., Топтигін О.Л. Організація кабінету природознавства у контексті цілісності вивчення природи. Матеріали міжн.наук.-практ.конф. «Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі». -Полтава: Астроя, 2011.- С.137-140
2. Coenraad van Houten *Awaking the Will. Principles and process in Adult Learning.* Temple LODGE,. - London. -2000 – 230 p.

КОМПЛЕКС МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЛЕКЦІЙНИХ, ЛАБОРАТОРНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЬ

Труція О.О. (м. Львів, Україна)

Сьогодні ставить високі вимоги щодо рівня професійної компетентності фахівців харчового профілю. Львівський державний коледж харчової і переробної промисловості Національного університету харчових технологій здійснює підготовку майбутніх технологів харчових виробництв за такими спеціальнос-

тями: технік-технолог виробництва харчової продукції, технік-технолог виробництва хліба, кондитерських, макаронних виробів і харчоконцентратів, технік-технолог бродильного виробництва і виноробства.

До навчальних дисциплін, що забезпечують рівень фундаментальної підготовки майбутніх технологів харчових виробництв відноситься органічна хімія. Ця дисципліна забезпечує необхідну сукупність знань, умінь та навичок для засвоєння технологічних предметів, циклу практичного навчання та оволодіння обраною професією загалом, сприяє підвищенню науково-технічного рівня підготовки фахівців харчового профілю.

Студенти спеціальностей "Виробництво харчової продукції", "Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчоконцентратів", "Бродильне виробництво і виноробство" вивчають органічну хімію на II курсі у I семестрі паралельно з неорганічною та аналітичною хіміями (фізичну і колоїдну хімію вони вивчають на II курсі у II семестрі).

На вивчення органічної хімії у групах ХМК виділено 48 годин для проведення лекційних занять та 48 годин для проведення лабораторних занять. У групах ВХП та БВ на вивчення органічної хімії виділено в 2 рази менше годин (згідно з робочими програмами). У групах ВХП виділено 4 години для проведення практичних занять.

Кожне **лекційне заняття** з органічної хімії є методично забезпечене, адже ми застосовуємо наочні посібники, роздатковий матеріал, різні таблиці, зразки органічних речовин та ін. Ефективному вивченню органічної хімії сприяє інтеграція знань, умінь та навичок. Більшість тем з органічної хімії ми намагаємося пов'язати зі спеціальністю студентів. До професійно-зорієнтованих відносимо такі теми: "Білки", "Ліпіди", "Вуглеводи", "Гідроксикарбонові кислоти", "Спирти" та ін.

Практичні та лабораторні заняття з органічної хімії проводяться після лекційних занять з відповідних тем навчальної дисципліни. Вони сприяють удосконаленню і закріпленню знань студентів. Головною метою лабораторних занять є ознайомлення студентів через експериментальні досліди із загальними властивостями і характерними реакціями різних класів органічних сполук.

Ми розробили **методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з органічної хімії**. Вони мають за мету навчити студентів самостійно керувати своєю пізнавальною діяльністю, використовувати свої знання на практиці, набувати навичок у дослідницькій роботі.

Ці методичні вказівки містять:

- правила техніки безпеки під час роботи в хімічній лабораторії (правила роботи з кислотами і лугами, правила роботи з особливо небезпечними і отруйними речовинами, правила роботи з вогнєнебезпечними речовинами);
- надання першої медичної допомоги при пораненні склом, у разі опіків;
- інструкції до виконання лабораторних робіт, що запропоновані чинною навчальною програмою;
- додатки (відносні молекулярні маси деяких органічних речовин, класи органічних речовин і функціональні групи).

Кожна лабораторна робота має такі складові: тему, мету, перелік обладнання і реактивів, назву кожного дослідження з короткою методикою виконання, висновки, контрольні запитання. На основі спостережень студент повинен написати відповідні рівняння реакцій і зробити висновки.

Ці методичні вказівки рекомендуються для студентів технологічних спеціальностей при підготовці молодших спеціалістів для підприємств харчової промисловості. Вони містять лабораторні роботи на теми:

- 1) "Якісне виявлення Карбону, Гідрогену, Нітрогену, Сульфуру, галогенів";

- 2) "Добування метану та вивчення його властивостей";
- 3) "Добування етилену та вивчення його властивостей";
- 4) "Добування ацетилену з кальцій карбідом та вивчення його властивостей";
- 5) "Вивчення властивостей циклоalkanів та аренів";
- 6) "Дослідження властивостей галогенопохідних та гідроксисполук (спиртів та фенолів)";
- 7) "Вивчення властивостей оксосполук (альдегідів та кетонів)";
- 8) "Дослідження властивостей карбонових кислот, їх функціональних похідних, жирів, мила";
- 9) "Вивчення властивостей амінокислот та білків";
- 10) "Дослідження властивостей вуглеводів (моносахаридів)";
- 11) "Вивчення властивостей ди- та полісахаридів".

Напочатку лабораторного заняття здійснюємо письмовий контроль знань студентів (1 або 2 завдання) на протязі 15 хв. Бали, які отримують студенти за виконання лабораторної роботи, включаємо до модульного контролю. На протязі семестру студенти виконують 11 лабораторних робіт і пишуть 4 модульні контрольні. Кожен модульний контроль містить до 10 завдань різного рівня складності. За 1 модуль студент може максимально набрати 25 балів.

Під час **практичних занять** з органічної хімії студенти вчать розв'язувати різні типи задач, здійснюють перетворення органічних речовин. Кожен студент є забезпечений інструкціями до виконання практичних занять. На протязі семестру ми проводимо 2 практичні заняття на теми:

- 1) "Алкани, алкени, алкіни, ізомерія і номенклатура";
- 2) "Здійснення перетворень між різними класами органічних сполук, їх взаємозв'язки".

Ми вважаємо, що лекційні, лабораторні та практичні заняття з органічної хімії є не повністю методично забезпечені. Надалі ми плануємо розробити методичні вказівки до виконання практичних робіт з органічної хімії та методичні рекомендації щодо вивчення певних тем з органічної хімії.

Література

1. Органічна хімія: Метод. вказівки до виконання лабораторних робіт для студентів галузі знань 0517 «Харчова промисловість та переробка сільськогосподарської продукції» / Уклад.: Є. Д. Довганик, О. О. Туриця. – Львів: ЛДКХПП НУХТ, 2010, – 32 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ПОЛТАВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ

В.Г. КОРОЛЕНКА

Боловацька Ю.І., Хоменко Є.О. (м. Полтава, Україна)

Врахування загальноєвропейських тенденцій становлення молоді людини, власне українських тенденцій, пов'язаних з розвитком національної самосвідомості, та регіональних – дозволить вищому навчальному закладу сформувати особистість сучасного фахівця, який керуватиметься знаннями, усвідомлюватиме відповідальність за себе та за свою державу, постійно прагнути до саморозвитку та самовдосконалення.

Система виховної діяльності у вищому навчальному закладі має забезпечувати найсприятливіші психолого-педагогічні умови для вільного самовизначення та самоутвердження кожного студента, реалізації ним своїх потреб, нахилів, здібностей і можливостей, підготовку студентів до професійної діяльності.